

WYMAGANIA

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich.

Uczeń:

- 1) rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
- 2) rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
- 3) wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
- 4) rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje;
- 5) zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
- 6) zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje;
- 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- 8) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;
- 10) wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
- 11) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;
- 12) recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
- 2) porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
- 3) interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);

- 4) dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa;
- 5) rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton i określa ich podstawowe cechy;
- 6) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;
- 7) znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- 1) rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem;
- 2) rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń;
- 3) zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy;
- 4) rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
- 5) rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
- 6) odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie;
- 7) rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu.

2. Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- 1) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy); rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna typy skrótów i skrótowców –określa ich funkcje w tekście;
- 2) rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;
- 3) zna sposoby wzbogacania słownictwa;
- 4) rozumie znaczenie homonimów;
- 5) wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;

6) rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu;

7) rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny.

3. Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń:

1) rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach;

2) rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich;

3) rozumie, na czym polega błąd językowy.

4. Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

1) wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;

2) poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;

3) wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych;

4) zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki.

Uczeń:

1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;

2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;

3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych);

4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;

5) odróżnia przykład od argumentu;

6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;

7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

8) rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję;

9) rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad;
- 2) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje;
- 3) formułuje pytania do tekstu;
- 4) dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

IV. Samokształcenie

.

Uczeń:

- 1) rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
- 2) rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania;
- 3) uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie;
- 4) uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych);
- 5) pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.;
- 6) rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
- 7) rozwija nawyki systematycznego uczenia się;
- 8) rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

KRYTERIA OCENIANIA

Ocena celująca

Uczeń:

- ✓ opanował na najwyższym poziomie wiedzę i umiejętności z zakresu kształcenia literackiego i językowego przewidziane dla klasy VII,

- ✓ bierze udział w wielu konkursach szkolnych i pozaszkolnych, w których osiąga sukcesy zajmując czołowe miejsca,
- ✓ z testów gramatycznych i dyktand otrzymuje najwyższe oceny,
- ✓ swobodnie posługuje się terminologią z zakresu teorii literatury przewidzianą dla klasy VII,
- ✓ jest aktywny na lekcjach, a jego wypowiedzi cechuje dojrzałość oraz twórcze myślenie,
- ✓ wyraża swoje opinie, argumentuje, ocenia zachowanie bohaterów,
- ✓ proponuje oryginalne rozwiązania i nie powiela cudzych pomysłów,
- ✓ jego wypowiedzi pisemne są bezbłędne pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- ✓ potrafi samodzielnie wyszukiwać i gromadzić materiały na dany temat,
- ✓ prezentuje bardzo bogaty zasób słownictwa,
- ✓ na wysokim poziomie opanował technikę czytania i bardzo dobrze rozumie treść przeczytanego tekstu,
- ✓ dużo czyta, zwłaszcza spoza kanonu lektur obowiązkowych omawianych na lekcjach,
- ✓ bierze czynny udział w akademiach i uroczystościach szkolnych np. recytuje wiersze,
- ✓ dba o estetykę zeszytu i pisma.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- ✓ opanował pełny zakres umiejętności i wiedzy dotyczącej kształcenia literackiego i językowego określonego programem nauczania dla klasy VII,
- ✓ chętnie bierze udział w szkolnych konkursach polonistycznych,
- ✓ z testów gramatycznych i dyktand otrzymuje oceny bardzo dobre i dobre,
- ✓ posługuje się terminologią z zakresu teorii literatury przewidzianą dla klasy VII,
- ✓ jest aktywny na lekcjach i chętnie wypowiada się na dany temat,
- ✓ jego wypowiedzi pisemne są poprawne pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- ✓ potrafi samodzielnie wyszukiwać i gromadzić materiały na dany temat,
- ✓ ma bogate słownictwo,
- ✓ opanował na bardzo dobrym poziomie technikę czytania i bez problemu rozumie treść przeczytanego tekstu,
- ✓ bardzo dobrze zna treść lektur obowiązkowych omawianych na lekcjach,
- ✓ potrafi pięknie recytować dłuższe teksty poetyckie,
- ✓ dba o estetykę zeszytu i pisma.

Ocena dobra

Uczeń:

- ✓ opanował zakres umiejętności i wiedzy określony podstawą programową oraz wybrane elementy programu nauczania przewidziane dla klasy VII,
- ✓ z testów gramatycznych i dyktand otrzymuje oceny dobre i dostateczne,
- ✓ zna większość terminów z zakresu teorii literatury przewidzianych dla klasy VII,
- ✓ jego wypowiedzi ustne są poprawne i zrozumiałe,
- ✓ czyta poprawnie stosując właściwe zasady przestankowania,
- ✓ dobrze rozumie treść przeczytanego tekstu,
- ✓ posługuje się zróżnicowanym słownictwem,
- ✓ jego wypowiedzi pisemne zawierają niewiele błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych,
- ✓ dobrze zna treść lektur obowiązkowych omawianych na lekcjach,
- ✓ poprawnie wygłasza teksty na pamięć,
- ✓ dba o estetykę zeszytu i pisma.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- ✓ opanował podstawowy zakres wiedzy i umiejętności określony podstawą programową,
- ✓ z testów gramatycznych i dyktand otrzymuje oceny dostateczne i dopuszczające,

- ✓ jego wypowiedzi ustne są krótkie, ale jasne i zrozumiałe,
- ✓ w pracach pisemnych popełnia wiele błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych, ale nie zaburzają one sensu jego wypowiedzi,
- ✓ czyta wolno, ale zrozumiale stosując większość zasad przestankowania,
- ✓ rozumie większość przeczytanego tekstu,
- ✓ stara się posługiwać zróżnicowanym słownictwem,
- ✓ zna treść przynajmniej dwóch lektur omówionych na lekcjach,
- ✓ potrafi opanować pamięciowo przynajmniej jeden tekst poetycki,
- ✓ właściwie prowadzi zeszyt i stara się dbać o estetykę pisma.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- ✓ częściowo samodzielnie, a częściowo z pomocą nauczyciela opanował zakres umiejętności i wiedzy określony podstawą programową,
- ✓ z testów gramatycznych i dyktand otrzymuje oceny dopuszczające,
- ✓ jego technika czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- ✓ wypowiada się ustnie w sposób świadczący o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia,
- ✓ w wypowiedziach pisemnych popełnia bardzo dużo błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych, które jednak nie przekreślają wartości jego pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisania,
- ✓ rozumie część przeczytanego tekstu,
- ✓ potrafi opanować pamięciowo krótki tekst poetycki,
- ✓ prowadzi zeszyt i stara się dbać o czytelność pisma.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- ✓ nie opanował umiejętności i wiedzy określonej w podstawie programowej,
- ✓ jego wypowiedzi ustne są niezrozumiałe i bardzo ubogie w słownictwo,
- ✓ w pracach pisemnych popełnia tak wiele błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych, że są one całkowicie pozbawione sensu i logiki,
- ✓ nie opanował techniki czytania w sposób umożliwiający zrozumienie tekstu,
- ✓ z testów gramatycznych i dyktand otrzymuje oceny niedostateczne i nie podejmuje prób ich poprawienia,
- ✓ nie potrafi opanować pamięciowo krótkiego tekstu poetyckiego,
- ✓ nie prowadzi zeszytu, a jego pismo jest nieczytelne,
- ✓ nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie wykonać zadania o najmniejszym stopniu trudności przewidzianym dla ucznia klasy VII.

OCENIANIE DYKTAND

Ilość błędów rażących	Ocena
0	celujący (6)
1	bardzo dobry (5)
2-3	dobry (4)
4-5	dostateczny (3)
6-7	dopuszczający (2)
8 i więcej	niedostateczny (1)

- ❖ Rażący błąd ortograficzny (ort I) dotyczy pisowni wyrazów z: u-ó, rz-ż, ch-h.
- ❖ Drugorzędny błąd ortograficzny (ort II) dotyczy pozostałych zasad ortograficznych.
- ❖ Błąd interpunkcyjny (int) dotyczy przecinków, kropek, myślników i innych znaków przestankowych.
- ❖ Trzy błędy drugorzędne lub interpunkcyjne mają wagę jednego błędu rażącego np.

2   int + 1 ort II = bdb   3 int + 2 ort II = db
 3   ort II = bdb   1 ort I + 2 ort II + 3 int = db

Oceny w semestrze	Waga oceny	Możliwość poprawiania
2-3 wypracowania	1	Nie
1 test semestralny	3	Tak
2-3 dyktanda	2	Tak
2-3 testy gramatyczne	2	Tak
3 testy z treści lektury	2	Nie
1 recytacja	1	Nie
Praca na lekcji: ✓ 5 plusów = bdb ✓ 3 minusy = ndst	1	Nie
Oceny celujące za trzy pierwsze miejsca w konkursach lub inne dodatkowe zadania	2	---